

REFERAT

fra møte i Landsrådet for saueavl 14. juni 2000

Møtested: Lagskontoret til Nsg i Parkveien, Oslo

Deltakere: Sigurd Krekke
Olav Tiller
Tormod Ådnøy
Lars Erik Wallin
Finn Avdem
Tone Maria Hanssen (observatør)
Inger-Johanne R. Holme (observatør)
Ingeborg Nygård (observatør)
Leiv Sigbjørn Eikje (observatør)
Signe Dahl (observatør, sekretær)

På grunn av forsinket tog begynte møtet klokka 10.30 og det ble avsluttet kl. 16.30. Finn Avdem møtte som vara for John Olav Husabø som hadde meldt forfall. Rolf Aass hadde ikke anledning til å delta på møtet. For å få utrettet nødvendig utviklingsarbeid har Nsg valgt å ansette Leiv Sigbjørn Eikje (deltok på møtet) som vikar for avlskonsulent Signe Dahl fra 19. juni til 31. desember 2000. Signe skal fra 01. august til 31. desember arbeide med utvikling av semingranskingsopplegget på sau.

Landsrådet hadde invitert Håvard Tajet, avlskonsulent i Norsvin (tidligere småfekonulent i Nsg) til å holde et faginnlegg fra kl. 12.30–13.30. Første del av innlegget dreide seg om beregnet avlsframgang i ulike fylker. I forbindelse med utarbeiding av artikkelen til lammekongressen i Haugesund, hadde Håvard Tajet beregnet avlsframgang for noen utvalgte fylker. I ettertid har han beregnet dette for alle fylker i landet. Andre del av innlegget dreide seg om en simulering som beregnet sikkerheten på avlsindeksene ved ulike avlsopplegg, med og uten væreholdslag. Resultatene viser at væreholdslag ikke bidrar negativt, men at indeksene til værer som har gått i væreholdslag blir usikre på grunn av at værene i ringen og væreholdslaget ikke brukes overlappende i det samme året. Konklusjonen er at det er bedre med større værer som selv gransker videre egne værer videre mht. morsevne.

Sak 25/00 Godkjenning av innkalling og referat fra forrige møte

Vedtak: Innkalling og referat fra forrige møte ble godkjent uten merknader.

Sak 26/00 Reglar for kåring av verlam

Reglar for kåring av verlam ble sendt ut på høring 03.05.2000, med høringsfrist 30.05.2000. Det har kommet høringsuttalelse fra følgende fylker: Østfold, Oppland, Aust-Agder, Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Nordland (avlsutvalg + ring 245 Salten), samt brev fra

Jærtexel. Det har kommet kritikk av tidspunkt på året og kort tidsfrist for høningsuttalelser, samt flere merknader til reglementet.

Vedtak: Landsrådet for saueavl vil be statskonsulenten for småfe om å innføre nye regler for kåring av verlam førstkommende høst. Landsrådets forslag til nye regler, med kommentarer følger vedlagt dette referatet. Rundskriv om kåring høsten 2000 vil bli sendt ut i august. Der vil detaljene rundt kåringsopplegget bli beskrevet.

Sak 27/00 Samling for kåringsdommeransvarlige og kursmateriell for kåringsdommere

Arbeidsgruppa for ” Samling for kåringsdommeransvarlige og kursmateriell for kåringsdommere”, dvs. Sigurd Krekke, Hans M. Hjelstuen og Lars Erik Wallin hadde møte 29.05.2000. De har kommet fram til et fornuftlig opplegg for samlingen og kursmaterialet. Sissel Berntsen har sagt ja til å bidra til kursmaterialet.

Vedtak: Samlingen for kåringsdommeransvarlige legges til Verdal hotell og Verdal helga 2. og 3. september 2000. Invitasjon og påmelding til samlingen sendes ut av avlskonsulenten før ferien. Et utkast til kursmateriell skrevet av Wallin, Husabø, Hjelstuen, Berntsen og avlskonsulenten skal være klart til samlingen.

Sak 28/00 PC-kåring

Det ble orientert om framdriften i utviklinga av PC-kåringsprogrammet og mangler ved værebasen som er avdekket. Foreløpig svar fra Norsk Kjøtt med hensyn til om rådgiverne i sauekontrollen kan være PC-kåringsoperatører på kåringsssjåene ble diskutert. Norsk Kjøtt kan stille sine folk til disposisjon, men mener at de ikke kan gjøre dette uten å få dekt kostnader, anslagsvis kr 2000,- pr. kåringsssjå

Vedtak: Landsrådet for saueavl ser ingen muligheter til å dekke kostnader ved PC-kåring innenfor sitt budsjett. PC-kåringsprogrammet skal likevel ferdigstilles, og hvert fylke tilbys å bruke programmet dersom avlsutvalget kan ordne finansiering av dette selv. Fortrinnsvis er det bare rådgivere i sauekontrollen og sekretærene i avlsutvalgene som skal få tillatelse til å bruke programmet (må avgi løfte om taushetsplikt). Avlskonsulenten får fullmakt til å sørge for nødvendige endringer i værebasen og å utvide PC-kåringsprogrammet sin værekatalog/-stamtavleled.

Sak 29/00 Rådgivende priser for kåra værlam og avkomsgranska værer

Vedtak: Rådgivende priser for kåra værlam og avkomsgranska værer skal ikke endres i år (gjeldende satser med regneeksempel følger vedlagt).

Sak 30/00 Import

Landsrådet har tidligere vedtatt at endelig vedtak mht. import av spæl fra Island skal avgjøres ut fra interessen for islandsk spæl i væringene. Fire spærringer og to spælværlag har sagt seg interessert i å prøve ut islandsk spæl (jf. spørreundersøkelse i sak 31/00).

Det har kommet henvendelse fra fem sauehaldere om hjelp og rettleiding til import av nytt avlsmateriale til sau av merinokvalitet.

Vedtak: Landsrådet for saueavl går inn for at det gjennomføres en embryoimport av både islandsk spæl og merino, dersom brukerne er villige til å betale en merpris for sæden som dekker kostnadene ved importen.

Sak 31/00 Spørreundersøkelse til væringene – semingransking

a) Bare 37 av over 120 væringene har sendt inn svar innen møtet 14.06.2000 (fristen var 12.05.2000). Svarene om endring av slaktetidspunkt varierer mye (se vedtak i sak 32/00). Bare i Rogaland-pulja var det stor nok interesse til å få gransket texellam, og i Rogaland og Hordaland var det betydelig interesse for gransking av både norsk kvit sau og spæl (medlemmer i to væreholdslag i Vest-Agder er også aktuelle for å semingranske spæl). Ring 25, 27, 104, 105, 130, 211, 231 og væreholdslag i Vest-Agder og Nordland meldte interesse for å prøve Islandsk spæl (se vedtak i sak 30/00).

b) Landsrådet gikk gjennom utkast til informasjonsbrev om semingransking fra Hordaland.

Vedtak: a) Høsten 2000 vil det bli et opplegg for semingransking av norsk kvit sau og spæl i Rogaland og Hordaland (for spæl kan Vest-Agder få tilbud om å være med), og lamma etter texelimporten i 1999/2000 skal avkomsgranskes sammen med andre værlam i Rogaland-pulja (lamma skal stå oppstallet på Staur og dosene skal sendes med fly). Væringene i resten av landet som ønsker å prøve ut de nye texelværene, vil få tilbud om sæddoser.

b) Landsrådet gir avlskonulenten fullmakt til å fastsette retningslinjer for semingranskingsopplegget i år 2000.

Sak 32/00 Indeksbergingene høsten 2000 – endringer og tidsplan

Endringer og tidsplan for indeksskjøringen 2000 ble gjennomgått.

Vedtak: Tidsfristene og puljeinndelingen ved indeksskjøringen høsten 2000 skal være tilnærmet lik 1999, med unntak av tilpasninger for gjennomføring av semingransking (gjelder tidsfrister og puljetilknytning for Rogaland, Hordaland, Østfold og Vest-Agder (jf. sak 31/00 og 38/00a)). Inndeling av avlsbuskaper og bruksbuskaper og ny beregningsmetoder for søyeindekser i bruksbuskaper innføres høsten 2000. Søyeindekser i bruksbuskaper skal skaleres rundt 0.

Sak 33/00 Regnskapsoversikt og budsjett 2000, budsjett 2001

Regnskapsoversikt forelå ikke. Budsjett for 2001 ble diskutert.

Vedtak: Avlskonsulenten får i oppdrag å utarbeide budsjett 2001 og å legge dette fram for landsrådet før det skal behandles i styremøte i Nsg 24.–25. august 2000.

Sak 34/00 Søknad fra Sogn og Fjordane sau- og geitalslag om representant i avlsutvalg som ikke er medlem i væring

Det har kommet søknad fra Sogn og Fjordane sau- og geitalslag om godkjenning av at et medlem i fylkesstyret, Halvard Espeset som ikke er medlem i væring kan være den ene representanten fra Nsg i avlsutvalget for sau.

Landsrådet påpeker at reglene for oppnevning bør følges og at det er viktig representantene i avlsutvalgene har spesiell interesse for avlsarbeid.

Landsrådet mener derfor at det er vel så viktig å ha en fra avlsutvalget i styret, som en fra styret i avlsutvalget, for å bedre kontakten mellom disse.

Vedtak: Landsrådet for saueavl godkjenner Hallvard Espeset som representant i avlsutvalget for sau i Sogn og Fjordane.

Sak 35/00 Kriterier for inntak av seminværer av ”små” raser/typer og søknad om inntak av spesiell vær til semin

Det er behov for kriterier som skal legges til grunn ved inntak av seminværer av småraser/typer. Det har kommet søknad fra Kari Henden om inntak av spesiell brunfarget vær fra Sogn og Fjordane til semin.

Vedtak: a) Kriterier for inntak av seminværer av ”små” raser/typer:

1. Landsrådet for saueavl vil sette inn seminværer av ”små” raser/typer på forespørsel fra raselag eller grupper av saueholdere, dersom det kan dokumenteres at det vil bli brukt minst 100 sæddoser av rasen. Sæddosene skal bestilles og brukes på vanlig måte, men vil koste mer enn ordinær vare.
2. Slike seminværer vil bli valgt ut i samråd med raselag/grupper av saueholdere som etterspør sæd.
3. Uttak av værer med spesielle enkeltegenskaper (for eksempel farge eller fargetegninger) vil bare bli gjort dersom væren er aktuell for semin av andre årsaker.
4. Vurdering av spesielt bevaringsverdige saueraser/typer, hvor det ikke kan dokumenteres etterspørsel etter 100 doser, overlater landsrådet til Norsk landbruksmuseum. Ved uttak av slike værer trenger landsrådet tilleggsfinansiering for å kunne ta inn værer til semin.

b) I henhold til kriteriene over avslår landsrådet for saueavl søknaden om inntak av spesiell brunfarget vær fra Sogn og Fjordane.

Sak 36/00 **Kommentar til regler for v æringer**

Det har kommet innspill fra Vestfold om at ordlyden i punkt 1a) og 1b) i regler for v æringer (og v ærholdslag) kan misforstås.

Vedtak: Ved neste revisjon av regler for v æringer skal setningen ”Representantene m/ vararepresentanter oppnevnt av Nsg skal v ære medlemmer av v æring.” i punkt 1a) endres til ” Representantene m/ vararepresentanter oppnevnt fra Nsg skal v ære medlemmer av v æring.”. Tilsvarende skal setningene ”Nsg oppnevner sine representanter med varerepresentanter ...” og ”Representantene m/ vararepresentanter oppnevnt av Fylkeslaget av Nsg ...” i punkt 1b) endres til ”Fylkeslaget av Nsg oppnevner sine representanter med varerepresentanter ...” og ”Representantene m/ vararepresentanter oppnevnt fra Fylkeslaget av Nsg ...”.

Sak 37/00 **Orienteringssaker**

a) Raselag for småfe

b) Priser på semin

c) Rapport om det fylkesvise avlsarbeidet på småfe

d) Arbeidet med gjennomføring av handlingsplanen for år 2000

e) Orientering om semin

f) Orientering om møter m.m. som har vært:

- Kontaktmøte Hedmark (05.04.2000)
- Kontaktmøte Sogn og Fjordane (06.–07.04.2000)
- Kontaktmøte Sør-Trøndelag (10.04.2000)
- Møte i styringsgruppa for prosjekt småfesemin (25.05.2000)
- Telefonmøte i samarbeidsrådet for sauekontrollen og helsetjenesten for sau (26.05.2000)
- Møte i komité landssamling kåringsdommeransvarlige (29.05.2000)
- Møte med institutt for husdyrfag (30.05.2000)
- Møte for seminstasjonsansatte (06.06.2000)
- Styremøte Nsg (7.–8.06.2000)
- Samling fagsjefer i TeamSemin (8.–9.06.2000)

g) Orientering som kommende møter:

- Møte med seminteknikerforeningen (21.06.2000)
- Internorden (21.–25.06.2000)
- ICAR-konferanse Sandnes (30.06.–01.07.2000)
- Kontaktmøte Oppland (15.–16.08.2000)

Vedtak: Orienteringssakene ble tatt til etterretning.

Sak 38/00 **Eventuelt**

a) Søknad fra avlsutvalget i Østfold om tildeling av avlss æd til Østfold

Landsrådet gikk gjennom brev fra avlsutvalget i Østfold, som ba om at noen buskaper i Østfold skal klassifiseres som avlsbuskaper, selv om fylket ikke har v æring eller v ærholdslag.

Vedtak: Landsrådet vil tilby Østfold å delta i semingransking i samme pulje som Rogaland. De buskapene som deltar i dette opplegget blir avlsbuskaper.

b) Varig godkjenning av medlemskap i to væringer

I henhold til punkt 7 i Reglar for væringer kan landsrådet etter søknad gi dispensasjon fra reglene. Når det gjelder punkt 4a) medlemskap i annen væring/væreholdslag, har veterinærmyndighetene gitt tidsavgrensa eller varig dispensasjon i en del områder. Dette gjelder blant annet ring 181 og 189 (jf. sak 60/99).

Vedtak: Landsrådet for saueavl gir avlskonsulenten fullmakt til å gi væringer varig dispensasjon fra punkt 4a) i regler for væringer i henhold til gjeldende regelverk.

c) Neste møte i Landsrådet for saueavl

Neste møte i landsrådet fastsettes til fredag 1. september 2000, i Verdal i forbindelse med landssamlingen for kåringsdommeransvarlige.

ref.
Signe Dahl

Vedlegg 1 til referat landsrådet for saueavl 14.06.2000.

Kommentarar til reviderte reglar for kåring av verlam

Med bakgrunn i tilbakemelding frå avlsutvalg og vidare arbeid med "reviderte reglar for kåring av verlam" har Landsrådet for saueavl utarbeida eit endeleg forslag til regelverk.

Endringane som er gjort i forhold til utkastet datert 04.04.2000 er :

§ 2 :

Her skal det stå distriktsveterinæren istadenfor fylkesveterinæren. I § 10 i "Forskrift om bekjempelse av dyresjukdommar" står det : "Det er forbudt å arrangere utstilling for småfe. Distriktsveterinæren kan dispensere for utstilling av geiter, bukker og værer og sette vilkår for dispensasjonen."

I siste avsnitt i §2 i utkastet heiter det:

"Sjuka dyr eller dyr frå buskapar der det er påvist eller er mistanke om smittsam sjukdom, får ikkje møte på sjået."

Då det kan vera vanskeleg å tolka kva som meines med "mistanke om smittsam sjukdom" vert denne setningen endra til :

"Sjuka dyr eller dyr frå buskapar som er bandlagte for smittsam sjukdom, får ikkje møte på sjået."

Det kom og forslag om at ein burde tilføya til regelverket at ein skal møte til kåring ved det kårings sjået der ein geografisk naturleg høyrer heime. Dette vert det teken omsyn til i §5 i "Forskrift om bekjempelse av smittsomme dyresjukdommer".

§ 7 :

Det er i nokre svarbrev til høyringane kome innvendingar mot inndeling av buskapane i avlsbuskapar og bruksbuskapar. Landsrådet meiner at denne inndelinga er heilt nødvendig.

Istadenfor å skriva for avlsbuskapar og for bruksbuskapar vert dette endra til frå avlsbuskapar og frå bruksbuskapar.

§ 8 :

Til § 8 er det kome fleire kommentarar frå avlsutvalga :

På grunn av innkjøp av nye buskapar i sjukdomsområder kan det vera buskapar i enkelte fylker som har for lite poeng for ått til at verlam hjå dei vert kåra. Det er kome ønske om at avlsutvalget skal kunna dispensera for desse slik at alle buskapar får kåra lam til bruk i eigen buskap.

I § 8 heiter det : "I område der etterspurnaden etter kåringslam er stor, kan dommarane kåra på dispensasjon frå minstekrav til einskildpoeng eller sumpoeng. Men då skal dette skrivast klart under merknader på kåringssetelen."

Dette betyr at ein skal ta omsyn til sumpoeng (og dermed ått) der etterspurnaden etter eigne kåra verlam er stor, og bør kunne gjelda nevnte eksempel.

I regelverket er det ikkje sagt kor lenge kåringa skal gjelde for.

Avlsarbeidet gir avlsmessig framgang per år. Dette betyr at kåra verlam eit år skal vere betre enn dei året i forvegen. Ein viktig forutsetning for dette er at ein har sikre indeksar på foreldra ein kårar verlam etter. For at den avlsmessige framgangen skal verta så stor som råd er det og viktig at generasjonsintervallet vert så kort som råd.

Etter innkomne forslag frå avlsutvalg tilføyer ein difor følgande setning til regelverket : ”Verlam etter kåra, ikkje avkomsgranska verar, kan ikkje kårast når faren er eldre enn 2 år.”

Det er og komen kommentarar på at avlsutvala bør ha høve til å ultralydmåla alle lam til kåring, at det bør takast ullprøver til analyse av alle verar som skal til avkomsgransking, og at poengskalaen for dei 4 eksteriøregenskapane bør ligga mellom 6-10 og ikkje mellom 5-10.

Ein viktig årsak til at ein har endra reglane for ultralydmåling er at det viser seg at ein ikkje kan samanlikna måla teken i ein buskap direkte med måla tatt i ein annan buskap. Det viser seg at miljømessige skilnader har mykje å seie. Dette gjer at det gir lite sikker informasjon til avlsarbeidet å berre ultralydmåla lamma til kåring.

Det er i det siste vore diskutert om kvaliteten på den norske crossbredulla er i ferd med å verta dårlegare. Dette er noko som må takast alvorleg. Dersom det viser seg å vere tilfelle må ein vurdere å ta inn i reglane igjen at det skal takast ullprøve for analyse av kvite verlam som er aktuelle for avkomsgransking. Moglege endringar omkring dette vil imidlertid ikkje finne stad i denne omgong.

Setninga i paragrafen som seier at ein skal kunna dispensera for minstekrav til einskildpoeng gjer at det kan verta aktuelt å kåra lam som får lågare enn 7 for ein eigenskap. Ein vil ikkje ha høve til å dispensera for einskildpoeng lågare enn 6. Poengskalaen vert difor frå 6-10. Bruk av halve poeng for eigenskapane kropp, bein, ullkvalitet og ullmengd går ut.

Det er truleg ein fordel om sumpoeng for dei to klassane ”verlam til kåring” og ”verlam til kjøtkåring” har ulikt middeltal. Dette vil ein imidlertid koma tilbake til i rundskriv i august.

Når det gjeld spørsmål omkring sjølve dømninga vert det vist til opplæringsmateriell som er under utarbeiding.

Det er gjort ein del endringar i teksten med hensyn på rekkefølgen på avsnitta, då ein har samla dei som meir naturleg høyrer saman. I tillegg er ordlyden vorte endra i ein del setningar.

Utrekninga av ættepoeng for både avlsbuskapar og bruksbuskapar er vist.

§ 9 :

Denne paragrafen omhandlar kjøtkåring. Det vert orientert om innføringa av kjøtkåring i kåringsrundskriv til avlsutvalga i august.

For at målingane skal verta rettast råd bør ein ultralydmåla så mange som mogleg av verlamma i buskapen, og minst ein tredjedel.

I reviderte reglar for kåring av verlam går ein difor inn for at ein måultralymåla minst 15 verlam i buskapar med færre enn 45 verlam, og minst ein tredjedel av verlamma i buskapar med fleire enn 45 verlam, for å kunna stilla lam til kjøtkåring.

Ordlyden i regelverket vert difor :

Ein måultralymåla minst 15 verlam i buskapar som har færre enn 45 verlam, og minst 1/3 av verlamma i buskapar med fleire enn 45 verlam, for å kunna stilla lam til kjøtkåring.

Minstekrav til einskildpoeng ved kjøtkåring bør vera annleis enn ved "vanleg kåring". Ein bør stilla strengare krav til kropp, og heller noko mindre krav til ull og ullkvalitet. Ein innfører difor krav om 8 poeng for kropp, 6 poeng for ullkvalitet og 6 poeng for ullmengde.

I tillegg til eigenskapene for poengivnad, som er teke med i utkastet datert 04.04.2000, vert det innført poeng for lå. Minstekrav til poeng for lå vert sett til 8.

Avvik "kandidatlamma til kåring" skal ha frå buskapsmiddel for kjø- og feittmål, for å kunna stillast til kåring, kjem ein tilbake til i kåringsrundskriv til avlsutvalga i august. Når dette er avklara vil ein og koma med krav til sumpoeng ved kjøtkåring.

Det er truleg ein fordel om sumpoeng for dei to klassane "verlam til kåring" og "verlam til kjøtkåring" har ulikt middeltal. Dette vil ein imidlertid koma tilbake til i rundskriv i august.

Det er gjort ein del endringar i teksten med hensyn på rekkefølgen på avsnitta, då ein har samla dei som meir naturleg høyrer saman. I tillegg er ordlyden vorte endra i ein del setningar.

Utrekninga av ættepoeng for både avlsbuskapar og bruksbuskapar er vist.

§ 11 :

Istadenfor å kalla det sløyfemønstring, slik det er foreslått i utkastet datert 04.04.2000 innfører ein begrepet kvalitetsmønstring. Kvalitetsmønstringa vert frivillig. I regelverket seier ein no:

"Kvalitetsmønstring er eit frivillig tiltak.

Avlsutvalet i fylket, i samråd med Statens dyrehelsetilsyn, avgjer om det skal gjennomførast kvalitetsmønstring på eit kåringsgå og kva klassar dette skal gjelde for.

I utkastet er det sagt at for klasse 1 får kåra verlam som oppnår minst 26 poeng for kropp, bein og ull mønstringssløyfe i kåringsringen. Dette er feil då minstekravet for einskildpoeng for henholdsvis kropp, bein, ullmengde og ullkvalitet gir 28 poeng. I dei nye reglane vil kravet til mønstringssløyfe vera minst 35 poeng.

Krava til mønstringssløyfe for klasse 2 vil ein koma tilbake til i august når ein har avklara poenggivnaden for kjøtmål.

Det vil verta utdelt 1., 2. og 3. premie innan kvar klasse, der desse vil få eigne sløyfer.

Mønstringssløyfene må skaffast til veie og betalast av det einskilde avlsutvalg. Kor desse kan bestillast vil det verta gitt informasjon om i kåringsrundskriv i august.

Reglar for kåring av verlam

§ 1

Kåringssjåkan haldast etter avgjerd av avlsutvalet i fylket. Tida for sjåa vert fastsett av avlsutvalet. Det skal vera tilbod for kåring av vêrlam i kvart fylke.

Avlsutvalet i fylket nemner opp styrar for kvart sjåa og alle dommarar.

§ 2

Kåringssjåa for vêrlam er berre tillate etter skriftleg løyve frå Statens dyrehelsetilsyn, distriktsveterinæren.

Avlsutvalet i fylket skal senda vedkomande distriktsveterinær melding om stad og tid for sjåa så snart dette er fastsett. Lokal arrangør (lokallag/vêring) skal i god tid legge fram plan for praktisk gjennomføring av sjået for distriktsveterinæren i det distriktet sjået skal haldast.

Styrar, dommarar og utstillarar må retta seg etter føresegner og påbod som er gjevne av det offentlege veterinærstellet for å hindra smittespreiing.

Sjuka dyr eller dyr frå buskapar som er bandlagte for smittsam sjukdom, får ikkje møta på sjået.

§ 3

Dyr som ein vil stilla, må meldast inn på særskilt skjema, som innan den fastsette tidsfristen må vera sendt styraren av sjået eller ein annan som er sett til å ta imot innmeldingane. Innmeldingsskjemaet må vera rett og fullstendig utfylt med tydeleg skrift.

Berre dyr som er med i den offentlege sauekontrollen kan stillast ut, og alle dyr skal ha individnummer i samsvar med merkeforskrift.

Same dyret kan ikkje stillast ut meir enn ein gong.

§ 4

Avlsutvalet i fylket kan gjera vedtak om kåringspengar.

§ 5

Dei innmelde dyra skal vera på utstillingsplassen til fastsett tid, og ingen må føra bort noko dyr før styraren av sjået gjev løyve til det.

Utstillaren må sjølv syta for røkt, stell og fôr til dyra sine. Arrangør tek ikkje noko ansvar for utstilte dyr, utstillar eller andre som møter på sjået.

Utstillaren garanterar at han ikkje skjuler feil ved dyra. Han må finna seg i at dyra vert synte og granska slik styraren krev det.

§ 6

Styraren kan visa bort frå sjået alle som gjev urette oppgåver eller på anna vis freistar å villeia dommarane, eller som ikkje følgjer styraren sine påbod.

§ 7

Klasseinndeling

Klasse 1a: Vêrlam til kåring frå avlsbuskapar*

Klasse 1b: Vêrlam til kåring frå bruksbuskapar

Klasse 2a: Vêrlam til kjøttkåring frå avlsbuskapar*

Klasse 2b: Vêrlam til kjøttkåring frå bruksbuskapar

* Avlsbuskapar: Buskapar som er medlem i vêrering eller vêrehaldslag

Avlsutvalet kan fastsetja klassar utover dette.

§ 8

Klasse 1 – vêrlam til kåring

Berre vêrar med to normalt utvikla testiklar kan kårast.

Ved fastsetjing av poeng for kropp skal det leggjast størst vekt på kjøtsetnad i rygg og lår og på bygnadsdrag som har med brukseigenskapane – lengde, høgde og ein bygnad som gjev lite fødselsvanskar (stort og hellande kryss).

Beina skal vere turre og velstilte, med gode leddvinklar. Det er naudsynt å ta spesielt omsyn til lengde og vinkel på kodane, eventuelt svampkne og klauver skal og vurderast her.

Ullfellen skal dømmast som ved klassesetjing av ull etter «Norsk ullstandard». Det må takast omsyn til alder/ klippetid og burd. Dommarane må sjå på heile fellen. For crossbred ull må ein ta omsyn til: fiberfinleik og jamn fibertjukkeleik, jamn og god lengde på fibrane i stapelen, ein tett fell med god spenst og ei ull med minst mogleg marghår. Spor av dauhår (dyrehår) kan tillatast. Minstekrav til lengde på ulla på krysset skal vere 8 cm for crossbred ull og 17 cm for spæull.

Ull av spælsau skal vera mest mogleg fri for dauhår, ulla skal ha god glans og minst mogleg med marghår, dekkulla skal òg vera mjuk og ikkje for grov og den må ha ei viss lengd for åhalda ved lag den særeigne spælulltypen. Det skal vere tydelig forskjell på tøg (dekkull) og tel (botnull).

For kvite verlam kan det takast ei ullprøve for analyse. Prøva skal takast påkrysset midt mellom hoftehjørna. Desse ullprøvene skal sendast til: Ulllaboratoriet, Postboks 5025, 1432 Ås-NLH. Analysa må betalast av innsendar. Alle ullprøver av spælsau som kan vera aktuelle for avkomsgransking, skal sendast til Ulllaboratoriet. Fellesskapet dekkjer analysa av desse.

Dyr med farga hår i ein kvit ullfell skal ikkje kårast. Unnatekje er dyr der pigmentering er særtekk for rasen; då kan styrar gje dispensasjon.

Lam med tydeleg faste horn skal ikkje kårast. Unntak er dyr der horn er særtekk for rasen; då kan styrar gje dispensasjon.

Kopplam skal i regelen ikkje kårast. Avlsutvalet i fylket kan i særskilde høve gje dispensasjon.

Verlam etter kåra, ikkje avkomsgranska verar, kan ikkje kårast når faren er eldre enn 2 år.

Grunnlaget for kåring av verlam er dei sist kjende O-indeksane til foreldra (ætt), vektavvik og dømning av kropp, bein, ullkvalitet og ullmengd.

Ættpoeng i avlsbuskapar reknast slik:
$$\frac{(O\text{-indeks far} - 100) + (O\text{-indeks mor} - 100)}{2}$$

Ættpoeng i bruksbuskapar reknast slik:
$$\frac{(O\text{-indeks far} + O\text{-indeks mor})}{2}$$

Indeks for prøvevêrar og kåra vêrlam skal setjast til 100. Vêrlam etter kåra, ikkje avkomsgranska vêrar, kan ikkje kårast når faren er eldre enn 2 år. Lam etter fedre som ikkje er kåra eller avkomsgranska kan ikkje kårast utan at det er godkjent av avlsutvalet. Dersom mor til eit kåringslam ikkje har indeks, går ein ut frå medelindeksen til foreldra til mora, men denne «indeksen» til mora kan ikkje setjast høgare enn 120. Dersom mor til eit kåringslam har indeks lågare enn 100, skal ikkje denne reknast som 0. Det skal gjerast fråtrekk.

Vektavvik reknast som avviket mellom ukorrigert buskapsmedel og korrigert haustvekt til vêren. Vêrlammet skal vektkorrigerast for alder (mor og lam), burd og fostringstilhøve (reglar for utrekning vert utarbeida av Landsrådet for saueavl).

Minstekravet til avvik på 5 kg kan setjast høgare for einskilde rasar av avlsutvalet i fylket dersom det er rikeleg med lam til kåring i høve til etterspurnaden. Norsk pelssau og spælsau kan verte kåra med vektavvik ned til 3 kg.

I område der etterspurnaden etter kåringslam er stor, kan dommarane kåra på «dispensasjon» frå minstekrav til einskildpoeng eller sumpoeng. Men då skal dette skrivast klårt under merknader på kåringssetelen.

I område med vêring med pelssau nyttar ein dei vanlege reglane for kåring, men i staden for ullkvalitet og ullmengde nyttar ein alle dei 4 poenga for pelseigenskapane, og kravet til sumpoeng vert sett til 48. I område utan vêring kan lam verta kåra berre dei held vektavvik på 3 kg, eksteriør og poeng for pelseigenskapane på 7. Det vert då ikkje sett særskilde krav til sumpoeng, men mor til lammet må ha indeks over medel i buskapen.

Poengskala og krav til kåring av vêrlam:

	Poengskala	Minstekrav til einskildpoeng
Ætt	til 30	-
Vektavvik	-	5
Kropp	6-10	7
Bein	6-10	7
Ullkvalitet	6-10	7
Ullmengd	6-10	7
Minstepoeng for kåring		42

Det skal ikkje nyttast halve poeng.

Ved kåring får vêrlamma eit spesielt nummer som skal vera både identitetsnummer og ættbok-nummer for dyret. Kvart fylke har fått ein nummerserie med årstal som vist i tabellen nedanfor. Dei to første sifra i kåringsnummeret er dei to siste i kåringsåret, og dei er her merka med XX. (I verebasen blir dyra registrert med 9 siffer).

Fylke	Serienummer
Østfold	XX10501 - XX11500
Akershus	XX11501 - XX13000
Hedmark	XX13001 - XX20000
Oppland	XX20001 - XX25000
Buskerud	XX25001 - XX30000
Vestfold	XX30001 - XX32500
Telemark	XX32501 - XX35000
Aust-Agder	XX35001 - XX37500
Vest-Agder	XX37501 - XX40000
Rogaland	XX40001 - XX50000
Hordaland	XX50001 - XX55000
Sogn og Fjordane	XX55001 - XX60000
Møre og Romsdal	XX60001 - XX65000
Sør-Trøndelag	XX65001 - XX70000
Nord-Trøndelag	XX70001 - XX75000
Nordland	XX75001 - XX80000
Troms	XX80001 - XX85000
Finnmark	XX85001 - XX86000

Dommarane merker vêrlamma som er kåra med lilla kåringsmerke. Dette er det offisielle identitetsmerket til kåra vêrar; godkjend av STATENS DYREHELSETILSYN som overføringsmerke mellom besetningar. Kåra vêrar skal og ha eit eige identitetskort/-bok som skal følge vêren.

§ 9 Klasse 2 – Vêrlam til kjøtkåring

Ein må ultralydmåla minst 15 vêrlam i buskapar som har færre enn 45 vêrlam, og minst 1/3 av vêrlamma i buskapar med fleire enn 45 vêrlam, for å kunna stilla lam til kjøtkåring.

Berre vêrar med to normalt utvikla testiklar kan kårast.

Ved fastsetjing av poeng for kropp skal det leggjast særskild stor vekt på kjøsetnad i rygg (med god lengde) og lå, og grann beinbygnad. Ellers skal dei ha ein bygnad som gjev lite fødselsvanskar.

Fastsetjing av poeng for bein skal vere som for klasse 1.

Lamma som stillast til kjøtkåring bør klyppast på førehand. Det settast att eit felt med ull, 10 x 10 cm på krysset. Lam eigar er i tvil om skal kårast for kjø eller ordinært, vert ikkje klyppte. Ved kjøtkåring kan det akseptrast noko kortare ull, minimum 6 cm målt på krysset. Ellers er krava til ulla dei same som for klasse 1.

Lam med tydeleg faste horn skal ikkje kårast. Unntak er dyr der horn er sætrekk for rasen; då kan styrar gje dispensasjon.

Kopplam skal i regelen ikkje kårast. Avlsutvalet i fylket kan i særskilde høve gje dispensasjon.

Vêrlam etter kåra, ikkje avkomsgranska verar, kan ikkje kårast når faren er eldre enn 2 år.

Grunnlaget for kåring av vêrlam er dei sist kjende K-indeksane til foreldra (ætt), vektavvik, ultralydpoeng og dømning av kropp, bein, ullkvalitet og ullmengd.

Ættpoeng i avlsbuskapar reknast slik:
$$\frac{(K\text{-indeks far} - 100) + (K\text{-indeks mor} - 100)}{2}$$

Ættpoeng i bruksbuskapar reknast slik:
$$\frac{(K\text{-indeks far} + K\text{-indeks mor})}{2}$$

K-indeks for prøvevêrar og kåra vêrlam skal setjast til 100. Vêrlam etter kåra, ikkje avkomsgranska vêrar, kan ikkje kårast når faren er eldre enn 2 år. Lam etter fedre som ikkje er kåra eller avkomsgranska kan ikkje kårast utan at det er godkjent av avlsutvalet. Dersom mor til eit kåringslam ikkje har K-indeks, går ein ut frå medel K-indeks til foreldra til mora, men denne «indeksen» til mora kan ikkje setjast høgre enn 120. Dersom mor til eit kåringslam har K-indeks lavere enn 100, skal ikkje denne reknast som 0. Det skal gjerast fråtrekk.

Vektavvik vert rekna på same måten som for klasse 1. Norsk pelssau og spælsau kan verta kjøtkåra med vektavvik ned til 3 kg.

Ultralydpoenget vert utrekna ut frå vêren sine kjøtt- og feittmål rekna som avvik frå buskapsmiddel (reglar for utrekning vert utarbeida av Landsrådet for saueavl).

Poengskala og krav til kåring av vêrlam:

	Poengskala	Minstekrav til einskildpoeng
Ætt	til 30	-
Vektavvik		5
Ultralydpoeng		?
Kropp	6-10	8
Lår	6-10	8
Bein	6-10	6
Ullkvalitet	6-10	6
Ullmengd	6-10	6
Minstepoeng for kåring		?

Det skal ikkje nyttast halve poeng.

Systemet for identitetsnummer, merke og identitetskort er det same som for vêrar under § 8.

§ 10 Gåvepremiar

Med styraren sitt samtykke kan dommarane dela ut gåvepremiar (ekstrapremiar) ved kvart sjå. Vilkåra for å dela ut gåvepremiar er at desse vert gjevne til styraren for sjå tek til, at dommarane vert stilte heilt fritt, og at dei avgjer grunlaget for tildeling av gåvepremiar.

§ 11 Kvalitetsmønstring

Kvalitetsmønstring er eit frivillig tiltak. Avlsutvalet i fylket, i samråd med Statens dyrehelsetilsyn, avgjer om det skal gjennomførast kvalitetsmønstring på eit kåringsgå og kva klassar dette skal gjelde for.

For klasse 1 får kåra lam som oppnår minst 35 poeng for kropp, bein, ullkvalitet og ullmengde mønstringssløyfe for kvalitet i kåringsringen (lilla sløyfeband). Alle lamma med mønstringssløyfe mønstrast samla på slutten av kåringsdagen. Av desse kan dei tre beste tildelast henholdsvis 1. premie (kvit sløyfe), 2. premie (raud sløyfe) og 3. premie (blå sløyfe).

For klasse 2 får kåra lam som oppnår minst 9 poeng for kropp og ? mm kjøtt i ultralydmåling mønstringssløyfe for kvalitet i kåringsringen (lilla sløyfeband). Alle lamma med mønstringssløyfe mønstrast samla på slutten av kåringsdagen. Av desse kan dei tre beste tildelast henholdsvis 1. premie (kvit sløyfe), 2. premie (raud sløyfe) og 3. premie (blå sløyfe).

§ 12

NSG kan i særlege høve gi dispensasjon frå desse reglane. Kvart år vert det sendt ut føresegner om sauesjå i form av rundskriv frå NSG. Desse føresegnene skal gjelda framfor det som står i dette regelverket.

Vedlegg 3 til referat landsrådet for saueavl 14.06.2000.

Rådgivende priser på kåra v ærlam og avkomsgranska v ærer 2000

Det er vanlig at landsrådet reviderer de rådgivende prisene for kåra v ærlam og avkomsgranska v ærer hvert år ut fra prisstigning og kjøttpriser m.m. For år 2000 har landsrådet ikke foretatt noen prisendringer.

Det gjøres oppmerksom på at prisene nedenfor kun er rådgivende, og at andre priser fritt kan avtales mellom kjøper og selger.

Følgende satser gjelder for år 2000:

Kåra v ærlam:

Prisen graderes etter vekta på lammet ved levering:

Lite lam:	ca. 45 kg - kr 1.500,-
Middels lam:	ca. 55 kg - kr 1.700,-
Stort lam:	ca. 65 kg - kr 1.900,-

Det fastsettes ikke noe tillegg for avkom etter semin eller for v ærlam i Nord-Norge.

Avkomsgranska v ærer:

Utgangspunktet er O-indeksen ved siste indeksberegning. Dersom K- eller M-indeksen er vesentlig høyere, kan det avtales en høyere pris mellom kjøper og selger.

V ærer med under 101 i O-indeks bør ikke selges.

V ærer mellom 101 og 105 i O-indeks selges til grunnpris = kr 2500,-.

V ærer med mer enn 105 i O-indeks får ett tillegg på kr 200,- pr. indekspoeng.

V ærer som er eldre enn 4 år avskrives med kr 1000,- pr. år ned til grunnpris.

Eksempel på beregning av pris for avkomsgranska v ær:

V ær født i 1995 som hadde 116 i siste O-indeks:

Grunnpris	2500,-
Tillegg 116-105 indekspoeng (11x200,-)	+ 2200,-
Avskrivning for alder (2x1000,-)	- 2000,-
<hr/> Sum	<hr/> 2700,-

Hvorvidt en skal trekke fra ett eller to år for alder avhenger av når på året v æren blir solgt. Blir den solgt for bruk i paringa i 1999 bør avskrivninga v ære for to år.